

Dk. Robert Yarbrough, Nyaraka za Kichungaji, Kikao cha 12, Utangulizi wa Tito na Tito 1

© 2024 Robert Yarbrough na Ted Hildebrandt

Huyu ni Dk. Robert Yarbrough katika mafundisho yake juu ya nyaraka za kichungaji, mafundisho ya kitume kwa viongozi wa kichungaji na wafuasi wao. Hiki ni kipindi cha 12, Utangulizi wa Tito, Tito 1.

Tunaendelea na masomo yetu ya nyaraka za kichungaji na ninaita maagizo haya ya kitume kwa viongozi wa kichungaji na wafuasi wao. Tutaanza kusoma Tito na tunapoanza nataka kusoma moja ya vifungu muhimu katika Tito. Kifungu hiki kinachanganya kitu cha vitendo sana, jinsi tunavyowaona watu wengine, lakini pia kinatoa muhtasari wa theolojia ambayo ni msingi wa kitabu cha Tito kwa sababu Tito ana ushauri mwingi wa vitendo na maoni juu ya mazingira ya Krete na watu wa kisiwa cha Krete, inaweza kukufanya ufikirie labda kuwa hii ni dhaifu kitheolojia na ni vifaa au kushughulikia watu, lakini hapa tunaona mchanganyiko wa jinsi tunavyowaona watu na jinsi Mungu anavyowaona watu na kile ambacho Mungu amefanya ili kuboresha hali ya watu.

Na kwa hivyo, tunasoma, wakati mmoja sisi pia tulikuwa wapumbavu, wasiotii, kudanganywa, na watumwa wa kila aina ya tamaa na raha. Huyu ni Mtume Paulo anamwandikia Tito. Tuliishi kwa uovu na wivu, tukichukiwa na kuchukiana, lakini wakati wema na upendo wa Mungu Mwokozi wetu ulipoonekana, alituokoa.

Sio kwa sababu ya mambo ya haki tuliyokuwa tumefanya, lakini kwa sababu ya rehema yake. Alituokoa kwa kuosha kuzaliwa upya na kufanywa upya na Roho Mtakatifu, ambaye alimwaga juu yetu kwa ukarimu kupitia Yesu Kristo Mwokozi wetu, ili baada ya kuhesabiwa haki kwa neema yake tupate kuwa warithi wenye tumaini la uzima wa milele. Huu ni msemo wa kuaminika.

Hebu tuombe baraka za Mungu juu ya mihadhara hii juu ya Tito. Baba wa Mbinguni, asante sana kwamba licha ya makosa yetu mapema maishani, licha ya kuzaliwa katika dhambi na pia kuwa wenye dhambi kwa hiari, wema wako, Mungu Mwokozi wetu, ulionekana katika mwanao. Asante kwa neno ambalo limeenea ulimwenguni na limeokoa wengi, na asante kwamba neno hilo limetujia, ninaomba kwamba utasababisha neno hilo kusikika katika mihadhara hii yote na kwamba neema ambayo tumesoma hivi punde inaweza kuendelezwa katika maisha yetu yote.

Asante kwamba hii, kama neno lako lote, ni msemo wa kuaminika, na tunajipongeza mikononi mwako mwema wakati masomo yetu yanaendelea. Tunaomba kwa jina la Yesu, Amina.

Kwa hivyo, maelezo machache ya utangulizi wa Tito haswa, na nyuma katika Mhadhara wa 1 chini ya 1 Timotheo, ninazungumza zaidi juu ya nyaraka za kichungaji na maswala ya uandishi na kadhalika, lakini haswa kuhusu Tito, tunaona kusudi la Tito katika mstari wa 5. Paulo anasema sababu ya mimi kukuacha Krete ni ili uweze kuweka mpangilio kile kilichoachwa bila kukamilika na kuteua wazee katika kila mji kama nilivyokuelekeza.

Na Paulo katika barua hii anataka kumtia moyo Tito na kumtia msingi kwa undani zaidi, kwa sababu katika hali hii ambapo anahitaji kuteua viongozi na kutoa mafunzo kwa viongozi, tunaona kwamba kuna matatizo. Kuna watu huko, tunasoma katika mstari wa 16 wa sura ya 1, ambao wanadai kumjua Mungu, ambayo inasikika kama jambo zuri, ndani na karibu na kanisa, lakini Paulo anasema kwa matendo yao wanamkana. Wao ni wachukizi, wasiotii, na hawafai kufanya chochote kizuri.

Kwa hivyo, Paulo anataka kushughulikia hitaji hili, na pia mambo yenye shida ambayo yapo Krete. Wasiwasi wa Paulo unaweza kufupishwa kama hii, sitasoma mistari yote kwa sababu ningekuwa nikisoma waraka wote, na nitafanya hivyo kwa dakika moja, lakini anataka viongozi wa Kikristo kufikia viwango vikali. Ili kuwa na vikundi vidogo vyenye nguvu, ikiwa unafikiria juu ya jeshi, ikiwa unataka vitengo vyenye nguvu vya mapigano, lazima uwe na maafisa wazuri.

Na katika shule ya msingi, ikiwa unataka watoto wajifunze vizuri, unahitaji timu kubwa ya walimu. Kweli, ni vivyo hivyo kanisani. Unahitaji viwango vya juu kwa viongozi wako, na kwa hivyo moja ya mambo ambayo kitabu cha Tito hufanya ni kuweka aina ya sifa ambazo tunahitaji kwa uongozi katika kanisa.

Na kwa kweli, hapo ni sambamba na 1 Timotheo sura ya 3. Wasiwasi mwingine ni kwamba mafundisho ya Kikristo yanajaza ufahamu wa Kikristo, hupenya katika ufahamu na tabia ya Kikristo ili Neno la Mungu lisidharauliwe. Na sitasoma maneno yote yaliyo juu kwenye skrini yako, lakini tutaona katika sura ya 2 kwamba vikundi vyote vya umri na jinsia zote zinashughulikiwa haswa, na Tito imeundwa kuwakumbusha Tito na wale anaowafundisha juu ya hitaji la mabadiliko ya akili ya Kikristo na maisha ya Kikristo, na sio tu aina ya kifuniko cha kidini au watu wanaomwamini Mungu na kwenda kanisani, lakini ili katika kiwango cha msingi sana, Neno la Mungu liheshimiwe na watu wanaodaiwa kweli na Neno hilo. Na ninatoa maoni juu ya jinsi usomi umetumia hii, wasiwasi huu wa vitendo, kumaanisha kwamba nyaraka za kichungaji katika Tito ndizo tunazoweza kuziita hati za ufugaji.

Zimeundwa kuweka tabia ambazo zitawafanya Wakristo waendane na utamaduni ili, wafae na kukubalika na wasikataliwa. Na tunapojifunza msingi wa kile Paulo anasema na tabia ambazo anahimiza, hii haiendani na utamaduni. Na wakati mwingine tutasikia neno nambari ya kaya na kusema, vizuri, hizi ni sheria za nyumbani na zinakusudiwa kuwafanya Wakristo wafae katika jamii.

Na nambari moja, sidhani kama kulikuwa na vitu kama nambari za kaya. Nadhani hiyo ni hadithi ya masomo ya Agano Jipya. Lakini muhimu zaidi, ikiwa kweli ulisoma maelekezo yote mawili ya sura ya 2 na msingi wao katika Kristo, katika Umwilisho na Kusulubiwa na kuosha kuzaliwa upya na mambo haya yote, tunazungumza juu ya maisha ya kimapinduzi.

Hatuzungumzii juu ya kitu chochote ambacho kilikuwa cha kawaida kuona katika ulimwengu wa Greco-Roman. Wasiwasi mwingine ni kwamba neema ya ujio wa kwanza wa Kristo inasisitiza maisha ya kimapinduzi, na pia kwamba urithi wa Agano la Kale wa Kanisa, utambulisho wake kama watu wa Mungu, na hatima ya eskatolojia ya Kanisa, mambo haya yote kwa pamoja hubadilisha jinsi watu wanavyoishi kwa njia za msingi sana. Wasiwasi mwingine, na tumesoma hivi punde, ni kwamba Wakristo wangejishughulisha kijamii na kuwajali watu wengine kwa sababu wanajua hali yao ya zamani isiyozaliwa upya, na wanajua jinsi wanavyostahili rehema ya Mungu.

Na kwa hivyo, hawana kiburi au hawatembezi na wanahisi kama wao ni bora kuliko watu wengine, ingawa wanaishi tofauti, lakini hawana ugumu wa ubora, kwa sababu wanajua ikiwa wanaishi tofauti na ikiwa wanaishi tofauti kwa njia ambazo unaweza kusema, vizuri, hiyo ni bora kuliko njia hizi mbaya zaidi. Sio kitu ambacho kinategemea sifa zao. Inategemea Mungu na rehema yake na kile alichopewa katika Kristo.

Wasiwasi mwingine ni kwa Wakristo kuepuka mabishano yasiyo na maana. Yesu alisema, heri wapatanishi na sio wapiganaji wa mabishano. Na wakati kuna haja ya kuwa na migogoro kwa pointi, sio migogoro isiyo na maana au mabishano yasiyo na maana, Paulo anataka kuepuka hilo na kumzuia Tito na kuwazuia viongozi wa Kikristo kumezwa katika mabishano yasiyo na tija.

Na mwishowe, tunaona kote Tito wito kwa Wakristo kuwa watu wa vitendo, kuwa watu wa tabia iliyobadilishwa. Na hii inasisitizwa sana hivi kwamba unaweza kujiuliza ikiwa inaashiria mwelekeo wa kijamii wa kupinga, hiyo ni tabia katika jamii kutokuwa na sheria na sio kama kuna sheria au polisi. Na tutajadili hilo tunapoenda.

Au kuna mkazo juu ya tabia sana kwa sababu kuna hofu katika kanisa ya kusimama nje na kukabiliwa na kutengwa? Ikiwa unaishi kama Mkristo, watu wataitambua na labda watakuadhibu kwa hilo. Kuna sababu kwa nini wito huu wa matendo mema, wito huu wa kubadilisha maisha, ni maarufu sana katika kitabu cha Tito, na tutachunguza hilo tunapoendelea. Tito yuko wapi? Kweli, Tito yuko Krete.

Na Krete iko wapi? Na tukiangalia Ramani zetu za Google za kuaminika, tutaona ramani ya Mediterania. Ninakaribia. Na hapo hapo kuna Krete.

Sasa hii ni Google ya Ugiriki kwa sababu Ugiriki iko juu, Uturuki iko huko, na Italia iko huko, na Roma iko juu. Na hiki ni kisiwa kilicho nje ya Mediterania na Bahari ya Aegean kaskazini na Mediterania pande zote. Na kisha hapa chini, hii ni Afrika Kaskazini.

Hapo ndipo Krete ilipokuwa, na hapo ndipo Tito alikuwa. Kisiwa hicho kina zaidi ya maili za mraba 3,000 na kinaonekana kidogo sana kwenye ramani, lakini leo kina watu chini ya milioni moja. Ni watu wengi.

Ni watu wengi zaidi huko Krete kuliko ilivyo katika jimbo la Montana, ambalo ni jimbo kubwa sana. Ilikuwa nyumba ya ustaarabu wa zamani wa Minoan, na hadithi za Ugiriki zilihusisha Krete na Mfalme Minos na labyrinth ambapo Minotaur ilikuwa ambayo Theseus aliua. Kwa hivyo, ilikuwa eneo la hadithi katika mawazo ya Ugiriki na Kirumi.

Katika Agano la Kale, Krete inahusishwa na Kaphtor katika Kumbukumbu la Torati na katika Yeremia. Amosi anaiita nchi ya asili ya Wafilisti, ambayo inaweza kuwa kweli au isiwe kweli, lakini ndivyo tulivyojifunza katika Amosi. Kwa hivyo kisiwa hicho kilikuwa tajiri katika vyama vya kitamaduni na utambulisho.

Ilishindwa na Roma katika karne ya kwanza KK, na Warumi walisimamia Krete kutoka Afrika Kaskazini, kwa hivyo ilikuwa sehemu ya eneo la utawala la Afrika Kaskazini. Swali linatokea, Wakristo walikuwa wakifanya nini huko Krete? Yesu hakuenda Krete, na hatuna dalili wazi ya makanisa kupandwa huko, lakini ni dhahiri, kuna makanisa huko. Na kazi kubwa zaidi juu ya utume wa Kikristo wa mapema kutoka kwa mtazamo wa kihistoria katika karne iliyopita imeonekana katika Kizazi cha Mwisho, iliyoandikwa na Eckhart Schnabel.

Juzuu mbili za mafuta zinaitwa Misheni ya Kikristo ya Mapema, na Juzuu ya 2 ni Paulo na Kanisa la Mapema. Katika ukurasa wa 1284 wa juzuu hiyo, Dk. Schnabel anaandika, kwamba kulikuwa na jumuiya kubwa za Kiyahudi huko Krete. Na hiyo bila shaka ni kweli katika karne ya kwanza.

Na tunajua kutoka kwa Matendo ya Mitume kwamba kulikuwa na mahujaji kutoka Krete huko Yerusalemu siku ya Pentekoste. Matendo 2.11 inatuambia kwamba. Na kwa hivyo, tunaweza kudhani kwamba baadhi ya watu hawa wangeweza kuwa Wayahudi, wangeweza kuwa waongofu kwa Uyahudi, au wangeweza kuwa mmoja, na walikuwa Yerusalemu kwa Sikukuu ya Pentekoste.

Na wangeweza kuchukua ujumbe wa Kikristo kurudi Krete pamoja nao. Katika hali hiyo, makanisa yanguweza kuanza mwanzoni mwa AD 30s au katikati ya AD 30s kwenye kisiwa cha Krete. Njia nyingine, na Dk Schnabel anapendekeza hii pia, anasema misheni ya Krete ingekuwa mradi wa kimantiki kwa wamishonari wa

Kikristo wa Kiyahudi wa mapema, Wayahudi ambao waliongoka Yerusalemu wakati wa Pentekoste na baadaye.

Wangeweza kwenda Krete, na kulikuwa na masinagogi huko Krete, na wangeweza kwenda kwenye masinagogi na kutangaza habari njema kwamba Masihi amekuja. Na kisha tunaweza kufikiria kanisa lililoanzia miaka ya 30 au 40 baadaye. Pendekezo lingine ni kwamba mwishoni mwa miaka ya 50, ushuhuda wa Paulo huko Krete alipokuwa akielekea Roma kwa mara ya kwanza, katika Matendo 27, shahidi huyo angeweza kuunda kanisa la kiinitete.

Na kisha Paulo alipoachiliwa kutoka kifungo chake cha Kirumi, angeweza kutamani kuanzisha kanisa hilo kwa uthabiti zaidi juu ya kuachiliwa kwake. Na kwa hivyo, Paulo, ikiwa angeachiliwa karibu AD 63 kutoka kwa kifungo chake cha kwanza cha Kirumi, angeweza kutembelea kisiwa hicho, kutathmini mahitaji yake, na kumwacha Tito huko kupanua kazi huko Krete, wakati Paulo alisafiri kwenda Nikopoli huko Ugiriki Magharibi, kama anavyosema katika Tito 3 sura ya 13. Kwa hivyo hatukoseki, hatuna ujuzi salama wa kuanzishwa kwa makanisa, lakini ikiwa Paulo anamwandikia Tito katika miaka ya 60 AD kwa kusudi la kuanzisha wachungaji, inaweza kuonekana kuwa haiwezekani kwamba kanisa lingekuwa tayari limekuwepo kwa muongo mmoja au zaidi kwa sababu mafunzo na kuteua wazee ni moja wapo ya mambo yanayotokea, kama makanisa yanaanzishwa.

Na kwamba tunaweza kuona kwamba katika Matendo 14:23, mwishoni mwa safari ya kwanza ya umishonari, wanaanzisha vikundi vya seli, na mara tu wanapotambua, vizuri, tuna vikundi hivi, waliteua wazee. Kwa hivyo, kuanzishwa kwa njia zisizojulikana ndani ya miaka mingi ya uandishi wa Paulo kunakubalika. Sasa hapa kuna njia nyingine mbadala.

Kanisa lingeweza kuwa na umri wa miaka 30 wakati Paulo na Tito wanahusishwa nalo, lakini lingeweza kudumaa baada ya kupandwa. Katika hali hii, ilikuwa na mwanzo, lakini ikazorota sana hivi kwamba Paulo aliona ni muhimu kumsajili Tito ili kuchochea mwanzo mpya au kufanya upya bidii kwa ukweli ambao kanisa lilianza nalo. Inaweza kuwa kwamba kanisa lilikuwa katika kizazi chake cha pili kufikia miaka ya 60 AD, na mara nyingi, makanisa husisimka mwanzoni, na kisha unarudi nyuma miaka 10 au 20 baadaye, na wamekufa.

Tunaita jina hilo, wakati watu ni Wakristo kwa jina tu, na kwa kweli, kama Kanisa la Efeso katika Ufunuo, wamepoteza upendo wao wa kwanza. Kwa hivyo, hali kama hii inaweza kuhesabu shughuli ya kiwango cha chini ya mafunzo ya wachungaji ambayo Paulo anaweka juu ya Tito, lakini wakati huo huo, uwepo wa uasi na udanganyifu katika kanisa, ambayo inaonekana kuwa na aina ya historia. Kwa hivyo, ni ngumu wakati unasoma Tito.

Je, unaanza kitu kipya, au unashughulika na matatizo ya zamani? Na katika hali hii, jibu ni ndiyo. Kuna kuwasha upya ambayo inahitajika kwa sababu makanisa ambayo yamekuwepo kwa muda yamepoteza mawasiliano na ujumbe wa injili na kuishi ujumbe wa injili. Kwa hivyo, hatujui vya kutosha juu ya Krete au wenyeji wake kusema mengi zaidi juu yao au mazingira yao ya kitamaduni.

Tunajua kile tunachojua kutoka kwa kitabu cha Tito na mambo mengine ambayo nitataja, lakini hiyo sio jambo kubwa. Tunachojua ni kwamba ilikuwa mahali halisi. Ilikuwa na uwepo mashuhuri katika ulimwengu wa Greco-Roman, na magofu bado yanashuhudia leo kwa miji na miji iliyochangamka ambayo ilikuwepo wakati wa Paulo.

Vipi kuhusu Tito? Tunajua mengi juu ya Timotheo kutoka Agano Jipya. Tunajua mengi kuhusu Tito kutoka Agano Jipya. Jina lake linaonekana mara 14 katika Agano Jipya.

Mbili tu kati ya hizi ziko katika nyaraka za kichungaji. Moja wakati anamsalimia kwa jina katika Tito 1.4, na moja mwishoni mwa 2 Timotheo 4.10, ambapo anasema Tito amekwenda Dalmatia. Marejeleo haya yanaonyesha kwamba Tito alikuwa mfanyakazi mwenza na Paulo karibu na mwisho wa maisha ya Paulo.

Lakini ushiriki wake na Paulo unarudi kwenye utunzi wa Paulo wa kitabu cha Wagalatia, ambacho nadhani tunaweza kuweka mwishoni mwa miaka ya 40 BK. Katika Wagalatia 2: 1, Paulo, anapozungumza juu ya uongofu wake na huduma zake, na alipokwenda Yerusalemu na kujadiliana na nguzo za Yerusalemu, anasema, Nilikwenda Yerusalemu pamoja na Barnaba na nikamchukua Tito pia. Hii inaonyesha kwamba karibu AD 47, wakati Paulo na Barnaba walipokutana na nguzo huko Yerusalemu, wachungaji huko Yerusalemu, Yakobo, Petro, na Yohana, Tito walikuwepo.

Na sio tu kwamba alikuwepo, lakini alikuwa karibu vya kutosha na mduara wa ndani wa Paulo kwamba hadhi yake ya Mataifa ilikuwa suala. Hakutahiriwa. Na Paulo anasema katika Wagalatia 2.3, hata Tito, ambaye alikuwa pamoja nami, hakulazimishwa kutahiriwa, ingawa alikuwa Mgiriki.

Kutokana na kusoma mistari ya mwanzo ya Wagalatia sura ya 2, tunaona kwamba kulikuwa na waumini wa uongo ambao walizunguka na kugundua kwamba Tito hakutahiriwa, na walitaka kudharau huduma ya Paulo kwa sababu kwa maoni yao, kila mtu aliyemkubali Yesu kama Masihi anapaswa kuwa Myahudi. Wanapaswa kufuata Uyahudi kadiri walivyoweza, wanapaswa kubadilisha lishe yao, wanapaswa kuzingatia mila za watu wa Kiyahudi, na kwa wanaume hiyo itamaanisha wanapaswa kutahiriwa. Na Paulo na Tito walisimama kwa uelewa huu mbaya wa kitheolojia na mahitaji haya yasiyofaa.

Paulo anasema, hatukujitoa kwao kwa muda mfupi ili ukweli wa injili uweze kuhifadhiwa kwa ajili yenu. Na kwa kweli, ikiwa unataka kusoma zaidi juu ya hii, unaweza kusoma Matendo 15, wakati suala hili lilipofikia kichwa, na Yakobo na Paulo na Petro na Barnaba na Kanisa la Yerusalemu wote walifanya uamuzi kwamba ujumbe wa injili, kwa mapokezi yake kamili, haukudai kwa watu ambao hawakuwa Wayahudi wa kikabila kwamba wakubali tohara na sheria za chakula za Kiyahudi na kuzingatia mila ambazo Wayahudi walikuwa wakizingatia katika karne ya kwanza. Hawakusema kwamba Wayahudi walihitaji kuacha kuwa Wayahudi, lakini walisema kwamba Mataifa hawakuhitaji kuwa washiriki katika mila ya Kiyahudi, haswa lishe, na tohara, ambayo ilikuwa ishara ya urithi wa Kiyahudi wakati huo na bado ulimwenguni kote.

Kwa hivyo, inafurahisha unaposoma Tito kwamba baadhi ya mienendo hii hiyo, kama waumini wa uongo na changamoto ya Kiyahudi kwa mafundisho ya injili, tungeenda kuona mambo haya katika Tito, na yanatarajiwa miaka 20 mapema, karibu, katika Wagalatia. Marejeleo mengine ya Agano Jipya kwa nguzo ya Tito katika 2 Wakorintho, ambayo ni karibu na muongo mmoja baada ya kuandikwa kwa Wagalatia. Na Tito anahusika sana katika mazungumzo kati ya Paulo na kutaniko la Korintho.

Wana uhusiano mbaya na Paulo kwa sababu inaonekana kwamba kuna kile Paulo anachokiita mitume wa uwongo, mitume wakuu, ambao wanajaribu kuteka nyara kutaniko la Korintho katika mwelekeo wa uelewa wao wa injili na sio uelewa wa Paulo wa injili. Sehemu ya huduma ya Paulo kwa miaka mingi huko Ugiriki na Makedonia na sehemu ya kati ya Milki ya Kirumi huko Mediterania ilikuwa kwa waumini wa Mataifa, ambao baadhi yao hawakuwa matajiri sana, kwa kweli, wengine wao walikuwa maskini sana, lakini walijitolea sana kuchukua mkusanyiko wa kuwarudisha kwa waumini wa Yudea ambao walitilia shaka sana kwamba watu hawa walikuwa Wakristo kwa sababu walikuwa Mataifa. Na Paulo anataka kuwaonyesha waumini wa Kiyahudi umoja wa mwili wa Kristo.

Na unaweza kusema anataka kurundika makaa ya moto juu ya vichwa vyao kwa kuwaonyesha kwamba mwili wa Kristo, pamoja na upande wake wa Mataifa, unajali viungo vyote vya mwili, pamoja na washiriki wa Kiyahudi. Kwa hivyo, kulikuwa na hii, kwa miaka mingi, pesa zilijengwa na mwishowe, pesa zilipelekwa Yerusalemu, lakini kwa sababu za usalama na pia, unaona, madhumuni ya habari kuthibitisha kwamba pesa zilifika huko, mikoa hii tofauti ya makanisa ya Mataifa ambayo Paulo alikuwa ameanzisha, waliteua watu kusafiri na Paulo kusimamia usimamizi wa pesa. Na kisha watu hawa wangeweza kurudi na kusema, pesa zilifika huko kwa sababu tulisafiri na Paul na zilitolewa.

Kweli Tito alikuwa ndani, alikuwa mwanachama wa mjumbe huyu wa walinzi na wawakilishi. Wakati wa kuwaandikia Paulo kwa Wakorintho na kujadiliana na Wakorintho, Tito ni sehemu ya timu hii. Yeye ni sehemu ya kurudi na kurudi kati ya

Paulo na Wakorintho kwa sababu Paulo, aliwaandikia Wakorintho na alikuwa akisafiri na alikuwa akiinjilisha na kupanda makanisa na kushughulika na Wakorintho kwa mbali kwa wakati mmoja.

Na alikuwa Tito ambaye alikuwa akifanya kazi ya usafirishaji huku na huko. Tunasoma kwamba Tito alimfariji Paulo. Tito, Paulo ameburudishwa.

Anaburudishwa na mwitikio wa Wakorintho na Tito anasaidia kuwahimiza Wakorintho kushiriki kikamilifu katika mkusanyiko. Na katika haya yote, Paulo anamwita Tito mwenzangu na mfanyakazi mwenzangu. Na kuna barua chache za Paulo ambapo anaandika, hapana, hajawahi kumtaja Tito kama mwandishi mwenza wa barua, lakini bado ni washirika na wafanyakazi wenza.

Tito alitembea katika nyayo zile zile ambazo Paulo alifanya na kwa roho sawa na Paulo. Kwa hivyo hiyo ni sifa ya juu, sio juu kabisa kama alivyofanya kwa Timotheo, lakini bado sifa ya juu. Kwa hivyo, kwa muhtasari, ikiwa waraka wa Paulo kwa Tito umeandikwa mwishoni mwa maisha ya Paulo, basi alikuwa mfanyakazi mwenza wa Pauline kwa karibu miongo miwili na uzoefu wa huduma katika mazingira anuwai.

Hakuwa mwanzilishi, lakini mtu ambaye Paulo alidhani angeweza kutekeleza na angeweza kupanua matamshi ya mchoro ambayo yanaunda waraka huu mfupi unaokwenda kwa jina lake. Inawezekana kwamba hakuwahi kuwa peke yake kwa kiwango na kwa vigingi vya juu. Hili lingeweza kuwa kazi kubwa zaidi ambayo alikuwa nayo na kwa hivyo kitabu cha Tito kinaimarisha au kuangazia kanuni nyingi ambazo Paulo alikuwa ametumia na Tito alikuwa akiangalia utekelezaji wake lakini labda hakuwahi kuwa na jukumu kamili la kiutawala peke yake.

Kwa hivyo, kitabu cha Tito kinaelezea na kuimarisha mambo ambayo Tito angeona kwa miaka mingi, lakini labda hakuwahi kuwa na jukumu la kujisimamia mwenyewe. Hii pia inaweza kuelezea ufupi wa barua hiyo na nasema hapa kwamba Paulo anaandika kwa nahau. Sio msamiati ule ule anaotumia na Wakolosai au na Warumi, lakini kwa njia fulani ni ngumu zaidi, kama Timotheo wa 1 na 2.

Ni msamiati tofauti ambao unatumika, lakini yeye na Timotheo walishiriki vitu viwili, urithi wa Kiyahudi na pia, walikuwa wasemaji wa asili wa Kigiriki haswa Paulo, mzungumzaji mkali sana wa Kigiriki na msamiati mkubwa sana na tunaona hiyo katika 1 na 2 Timotheo. Nadhani pia tunaiona katika Tito na kuna maneno anayotumia katika Tito ambayo hatumii katika herufi zingine na nadhani hiyo inaonyesha uhusiano ambao yeye na Tito walikuwa nao na ukweli kwamba tena wote wawili walikuwa wamekulia katika eneo la Uigiriki na wakati Paulo alifundisha huko Yerusalemu hakukulia huko, Hakuzaliwa huko na ndiyo sababu kuna mabadilishano haya ya wazi na mafupi kati yao. Ikiwa umetazama mihadhara ya mapema kwamba mimi ni aina ya mraibu wa takwimu linapokuja suala la maneno yanayotokea katika herufi za Agano Jipya. Ninavutiwa na kile wanachozungumza na

nadhani kile wanachozungumza mara nyingi huwa ni kile barua hiyo inahusu zaidi kama ilivyo katika 1 na 2 Timotheo na kwa kweli katika barua zote za Paulo na nyaraka zingine za Agano Jipya pia kitu ambacho kinazungumzwa zaidi ni Mungu.

Kwa hivyo, hii ni chati ya maneno makuu muhimu katika Tito, hayo ni maneno muhimu sio na, lakini. Nadhani hizi zote ni nomino. Nadhani kuna kitenzi kimoja ingawa kitenzi hicho kinatumika katika fomu ambayo ni kivumishi lakini hizi ni nomino zote. Kwa hivyo, una Mungu na kisha una neno la kazi au tendo kama katika kazi njema au matendo mema. Una imani, una neno lingine ambalo hutumiwa kila wakati na herufi kubwa S na hiyo ni Mwokozi. Halafu una mwanadamu au mtu, una mema, neno, neno lingine kwa wema, mafundisho ambayo ni wasiwasi katika nyaraka zote za kichungaji, kisha neno Yesu na Kristo. Kuanzia nambari 8 na kuendelea, ingawa inatoka 8 hadi 13, maneno haya yote hutokea kwa masafa sawa mara nne. Yesu ni mara nne na Kristo ni mara nne. Na vivyo hivyo neema na nambari 11 ndio kitenzi pekee katika orodha hii lakini inatumika katika fomu ya kishirikishi. Inatumika kwa kivumishi. Inamaanisha afya na inahusu mafundisho yenye afya. Tunatafsiri kama mafundisho mazuri. Kwa hivyo neno hilo linatumiwa kwa sitiari kurejelea mafundisho ambayo yanahitaji kuwa na nguvu au sauti au afya.

Halafu dokezo la mwisho, soter inatumiwa na Mungu mara tatu yaani, neno Mwokozi linarejelea Mungu mara tatu. Mungu ni Mwokozi mara tatu. Mara moja inarejelea Kristo Yesu Mwokozi. Mara tu inarejelea Yesu Kristo Mwokozi na kisha katika kumbukumbu moja Mungu na Yesu Kristo wanaitwa Mwokozi. Kwa hivyo, Mwokozi hutumiwa sana ambayo inaashiria hii kidogo.

Ni tofauti na 1 na 2 Timotheo. Hatumii neno hilo, anatumia neno la 1 2 Timotheo, anamtumia Bwana sana, na nadhani hiyo ni kwa sababu neno hili Bwana ni la kawaida sana katika Agano la Kale la Ugiriki, na yeye na Timotheo walishiriki Agano hili la Kale ambalo ni urithi huu wa Kiyahudi. Lakini Tito hakukulia kama Myahudi, alikulia katika ulimwengu wa Kirumi ambapo neno Mwokozi lingehusishwa zaidi na mtu wa Mungu ambaye angetawala kila kitu na kwa namna fulani kukomboa kila kitu.

Kwa hivyo, kwa sababu nadhani urithi wa Tito lakini pia kwa sababu Tito anahudumu huko Krete. Paulo hatakuwa akitumia neno Bwana sana kwa sababu atakuwa akitumia kidogo sana, atakuwa akitumia neno Mwokozi na kilitumia kwa njia muhimu sana kwa kuwa atalitumia mara kwa mara kwa kushirikiana na Mungu. Ataitumia mara kwa mara kwa kushirikiana na Yesu au Kristo Yesu na kiasi kwamba hii ni moja wapo ya njia kuu ambazo Tito anathibitisha uungu wa Yesu au uungu wa Yesu Kristo. Ni kwa sababu anamwita Mwokozi na katika mantiki ya dini ya kibiblia huwezi kuwa na Waokoaji wengi kwa sababu Mungu ni mmoja. Kwa hivyo, ikiwa Mungu ni Mwokozi na ikiwa Yesu ni Mwokozi basi Yesu ni Mungu. Paulo anatumia neno Mwokozi kuashiria ukweli huu.

Hatimaye, kwa wale wanaovutiwa neno kazi hutokea mara nne na kalos ambayo ni nzuri. Inarejelea: inaonekana mara mbili na neno agathos, ambalo pia linamaanisha nzuri, lakini kalos inaweza kuwa na maana ya urembo zaidi, nzuri katika suala la nzuri au ya kuhitajika. Agathos inaweza kuwa na maana ya maadili zaidi kimaadili.

Uchunguzi wa mwisho wa utangulizi, moja ya sifa za kipekee au karibu za kipekee au angalau tofauti za Tito, iko katika maandiko herufi zote za Pauline huanza na jina lake. Kisha kuna aina fulani ya salamu na kisha unapata mpokeaji aliyeorodheshwa. Hili lilikuwa kusanyiko katika barua za Kigiriki ingawa Paulo anabadilisha matumizi yake ya kusanyiko hili.

Lakini katika safu ya mkono wa kushoto, kuanzia na Warumi na kupitia mpangilio wa kisheria, unaona mwanzo wa kila barua ya Paulo, kwa Kigiriki, kila barua ya Paulo huanza hivi, na Tito pia.

Nimeipata ujasiri huko chini kisha unapata waandikishaji kwa wote huko Roma, kwa Kanisa la Mungu huko Korintho, kwa makanisa ya Galatia, kwa watu watakatifu wa Mungu na hiyo itakuwa neno la Kigiriki hagios au watakatifu wa hagioi lakini NIV inatafsiri watu watakatifu ambayo ni sawa kama tafsiri. Kwa Timotheo ni kwa Timotheo mwanangu wa kweli katika imani ambayo ilikuwa 1 Timotheo na 2 Timotheo kwa Timotheo mwanangu mpendwa. Kisha kwa Tito, mwanangu wa kweli katika imani yetu ya pamoja. Kisha toa mfano mwingine kwa Filemoni rafiki yetu mpendwa na mfanyakazi mwenzetu.

Kwa hivyo, una Paulo kwa watu wa kikundi cha kanisa lakini hebu tuhesabu idadi ya maneno ya Kigiriki kati ya jina la Paulo na mpokeaji na hapo ndipo Tito anapojitokeza ukiangalia barua za Timotheo kati ya Paulo na kwa Timotheo una maneno 14 ya Kigiriki 2 Timotheo una maneno 13 ya Kigiriki. Anapowaandikia Wathesalonike, una maneno manne tu kati ya Paulo na kwa Wathesalonike, lakini katika Warumi una maneno 71. Ukiangalia kitabu cha Warumi utaona ni Paulo. Kisha mistari sita au saba baadaye kwa Warumi na kuna kama karibu theolojia ya kimumo kati ya jina lake na kwa Warumi.

Pia kuna upanuzi kidogo katika kitabu cha Wagalatia maneno 25 kati ya Paulo na Wagalatia. Lakini Tito ni maneno 46 anasema mengi kati ya jina lake na wakati anamwandikia Tito. Kwa hivyo, tunataka kulipa kipaumbele maalum kwa maneno haya kwa sababu yanajitokeza katika barua za Paulo na mtu anashuku kuwa kuna habari nyingi hapa ambazo Paulo anataka kuimarisha anapomwandikia Tito na labda pia kwamba anataka kuimarishwa katika makanisa ya Krete.

Anataka Tito achukue hii na ikiwa kuna nafasi kwamba hii ilinakiliwa na kutumwa au hii ilitumwa kwa Tito na kwamba Tito angeitumia katika maagizo yake ya washiriki huko au viongozi huko. Katika hali hiyo, kungekuwa na ngumi hii ya kitheolojia

iliyoongezwa mwanzoni mwa barua ya matumizi ya mafunzo ya uongozi ya Tito mwenyewe huko Krete.

Kwa hivyo, tunakuja kwa Tito sura ya 1 na nimeashiria mwanzo wa sura na kijani. Katika hotuba hii, kama ilivyo kwa 1 Timotheo na 2 Timotheo katika suala la vichwa, kuna ufunguzi wa kichwa na ninafuata vichwa katika NIV. Moja ya mambo ambayo hii ni tofauti juu ya vichwa katika NIV ni baada ya kupita ufunguzi vichwa vyote vina neno zuri ndani yao hadi ufikie maoni ya mwisho. Kwa hivyo una wazee wanaowateua ambao wanapenda mema, wakiwakemea wale wanaoshindwa kutenda mema.

Tunapofika sura ya 2 kufanya mema kwa ajili ya injili na sura ya 3 kuokolewa ili kutenda mema. Kwa hivyo kuna wema mwingi na tutaona maelezo tunapopitia barua. Paulo mtumishi wa Mungu na mimi tunaweka maneno ambayo yanamrejelea Mungu moja kwa moja kwa sababu Mwokozi ni sehemu kubwa ya maneno ya Tito. Pia ninaweka neno Mwokozi njano na wakati limeandikwa kwa herufi kubwa. Kwa kweli, inarejelea Mungu au Kristo haswa na kila wakati imeandikwa kwa herufi kubwa.

Katika kitabu cha Tito, "Paulo mtumishi wa Mungu mtume wa Yesu Kristo ili kuendeleza imani ya wateule wa Mungu na ujuzi wao wa ukweli unaoongoza kwa utauwa."

Nitaelezea kupigia mstari kwa dakika. "Katika tumaini la uzima wa milele ambao Mungu asiyesema uwongo," anaweza pia kuwa "ambaye hawezi kusema uwongo." kwa kweli ni Mungu asiyewonga, Mungu asiyedanganya. Aliahidi kabla ya mwanzo wa wakati uzima wa milele ambao aliahidi kabla ya mwanzo wa wakati na ambao sasa katika wakati wake uliowekwa kwa wakati unaofaa, ameudhihirisha kupitia mahubiri niliyokabidhiwa kwa amri ya Mungu Mwokozi wetu. Kwa Tito, mwanangu wa kweli katika imani yetu ya pamoja: Neema na amani kutoka kwa Mungu Baba na Kristo Yesu Mwokozi wetu."

Kwa hivyo, uchunguzi kadhaa tu juu ya maneno hapa. Paulo ni mtumishi wa Mungu. Hiyo ni tofauti na 1 na 2 Timotheo. Hakuna anayejua kwa hakika kwa nini anajiita mtumishi hapa, lakini hiyo haibadilishi ukweli kwamba yeye pia ni mtume. Inaweza kuwa kwamba siku hiyo Paulo alitaka kusema kwamba alikuwa doulos na Apostolos. Hakuwa na haja ya kusema hivyo kama nilivyodokeza katika mihadhara ya awali. Mitume tunawaheshimu sana lakini hawakuzingatiwa sana katika jamii. Ukweli kwamba walipingwa mara kwa mara na kwa uwazi hata kanisani ni ukumbusho kwamba katika miongo ya kwanza ya kanisa mambo hayajaanzishwa bado.

Haikuwa bado wazi jinsi kanisa lingesimamiwa, na kama ilivyo katika makanisa leo, mara nyingi kuna mapambano ya madaraka, kulikuwa na mapambano makali sana ya

nguvu katika makanisa ya kwanza. Nilitaja dakika chache zilizopita katika Matendo 15 na katika Baraza la Yerusalemu kwamba hiyo ni miaka 20 katika uwepo wa kanisa la kwanza na bado walikuwa wakipata mzozo mkubwa juu ya ikiwa watu walihitaji kuwa Wayahudi ili kuzingatiwa kama Wakristo au la. Hiyo ni kizazi kizima. Kwa kuwa walifanya uamuzi huo katika Matendo 15 na tangu sasa tumekuwa na miaka 2,000 karibu ya historia ya kanisa hatufikirii juu ya maumivu yanayokua ya kanisa la kwanza na migogoro ambayo kanisa la kwanza lilipitia.

Tunapofikiria uwezekano tunafikiria mtu kwamba yuko sahihi na ni kweli na Mungu Yesu aliwachagua au Paulo Kristo alimtokea kwenye Barabara ya Dameski, ni neno lililoinuliwa zaidi. Lakini mitume katika ulimwengu wa kale mitume kisha jury walikuwa nje ikiwa majina yao yangeheshimiwa au kwenye matope. Katika maeneo mengi katika nyaraka, tunaona kwamba wanapingwa. Kwa hivyo, walikuwa wakiwapa matope wakati huo. Kwa hivyo, mitume walikuwa watumishi, walikuwa watumishi wa Kristo, walikuwa watumishi wa neno. Walikuwa watumishi wa makutaniko. Walikuwa watumishi wa ulimwengu uliopotea ambao hawakufahamu kwamba Mungu alikuwa akiwafikia kwa faida yao wenyewe.

Hadhi ya mtumishi wa mitume inathibitishwa na ukweli kwamba karibu wote waliuawa kishahidi. Tunadhani Mtume Yohana alikufa kwa kawaida lakini tunadhani wengine wote waliuawa kishahidi. Mara nyingi tunaweza kuthibitisha hilo kwa ushahidi wa kihistoria.

Nitakuja kwa yaliyopigiwa mstari kwa dakika moja tu lakini yeye ni Mtume na yeye ni mtumishi. Anaandika ili kuendeleza imani yao na anaandika kwa ujuzi wa uhakika wa uzima wa milele. Namaanisha hivyo ndivyo neno tumaini linamaanisha hapa kwa sababu Mungu kile anachoahidi atafanya anasema bado hajafanya hivyo. Tuna tumaini lakini hili ni tumaini ambalo ni salama kwa sababu ya mtu anayepata ahadi. Anaandika kwa tumaini la uzima wa milele ambao Mungu aliahidi kabla ya nyakati zote kabla ya mwanzo wa wakati na ambao sasa umetimizwa.

Ameleta ahadi hiyo kwa nuru katika utimilifu wa wakati na amefanya hivyo kupitia mahubiri ya injili. Sasa bila shaka, Kristo alipaswa kuja kuhubiriwa lakini hapa haachi na kuzungumza juu ya umwilisho. Anadhani kwamba Kristo amekuja Kristo, amekufa, Kristo amekua, Kristo aliyefufuka ni mwana aliye mkono wa kuume wa Baba.

Atataja kurudi kwa Kristo baadaye lakini kuja kwa Kristo kumewezesha mahubiri ya Kristo na mahubiri hayo nilikabidhiwa. Paulo anasema na ana malipo maalum kwa ulimwengu wa Mataifa. Tito ni Mataifa na Krete ni mkoa wa Mataifa.

Hii yote ni kwa amri ya Mungu Mwokozi wetu kwa hivyo kuna mengi hapa juu ya Mungu. Kuna mengi hapa juu ya uaminifu wa Mungu, juu ya uadilifu wa Mungu, juu

ya mpango wa Mungu, juu ya thawabu ya mapokezi ya injili, ambayo ni uzima wa milele, juu ya eklesiolojia, na injili ilifikaje kwa ulimwengu wa Mataifa?

Ni kupitia uteuzi wa Mitume. Mtume alikuwa nini? Kweli, walikuwa watumishi.

Kuna habari nyingi tu katika maneno haya 46 ya Kigiriki na anapomwambia Tito mwanangu wa kweli hii ni kama kile anachosema kumfunga kwa Timotheo. Nadhani inaonyesha ukaribu uliokuwa kati yao, dhamana iliyokuwa kati yao kwa sababu walishiriki imani moja. Hii ni lugha ya agano, uthibitisho wa kumwamini Mungu ambaye zamani alikuwa ameumba ulimwengu.

Kisha baada ya kuanguka kwa mwanadamu na baada ya gharika na kadhalika anatoa ahadi kwa Ibrahimu kwamba katika Ibrahimu mataifa yote ya ulimwengu yatabarikiwa. Hasa mahali kama Warumi 4 Paulo anatoa urithi wa Ibrahimu na jinsi Ibrahimu ni baba wa wale wote wanaoamini. Anasema kitu kimoja katika Wagalatia ambacho Tito anahusiana moja kwa moja au kwa njia isiyo ya moja kwa moja na ujumbe huu wa injili kwa ulimwengu wote lakini pamoja na Mataifa.

Paulo anasema sisi ni watoto wa Ibrahimu kwa imani hii ni imani yetu ya pamoja. Ni ya Paulo, ambaye ni Myahudi. Ni Tito ambaye ni Mataifa. Ni imani ya watu wote wa Mungu kwa enzi zote na ilitimizwa katika Kristo. Ahadi ya Mungu ilitimizwa katika Kristo.

Kwa hivyo, Paulo anaweza kuandika na anaweza kutamani na anaweza, unaweza kusema, kutoa. Anaweza kutoa neema na amani kwa sababu iko kwa ajili ya sadaka na iko kwa ajili ya kuchukua kwa sababu Mungu ameitoa. Mungu Baba ameitoa na Kristo Yesu Mwokozi wetu ameshinda. Na kwa hivyo, unaweza kusema tu hiyo ni barua hapo hapo kwa sababu kuna matumaini mengi, kuna theolojia nyingi, kuna uthibitisho mwingi wa utimilifu wa ujumbe unaoleta wokovu kwa ulimwengu.

Lakini kabla hatujaenda kwenye sehemu nyingine kuhusiana na maneno ya msingi, nataka kuchimba zaidi katika wazo hili la kuendeleza imani ya wateule wa Mungu na ujuzi wao wa ukweli unaoongoza kwa utauwa. Haya ni malengo mawili ya utumishi wa Paulo na utume. Ya kwanza ni kuendeleza imani ya wateule wa Mungu. Paulo tayari ametuambia katika 2 Timotheo anavumilia kila kitu kwa ajili ya wateule. Ameangalia nyuma juu ya huduma yake. Hii ni njia moja ya kutafsiri Paulo. Umefanya nini na maisha yako? Kweli, nimevumilia kila kitu kwa ajili ya wateule, ili wao pia wapate wokovu ulio ndani ya Kristo Yesu na utukufu wa milele.

Paulo anawaita waumini kwa neno hili lile wateule kama ilivyo katika Warumi 8:33 na katika Wakolosai 3:12 ambapo imetafsiriwa kama wale ambao Mungu amewachagua. Uteuzi huu una msingi wa zamani katika chaguo kuu na neema la Mungu la watu waliokombolewa kupitia wito wa Ibrahimu na wito wa wazao wake.

Tunaweza kusoma juu ya hilo katika Mwanzo 12, na kisha pia katika Warumi 9 na 11. Paulo anathibitisha lugha hii na hadhi hii ya watu.

Yesu vile vile aliwaita wafuasi wake wakati wa Yesu. Marabi hawakuwaita wafuasi walikuja na kujiunganisha. Lakini katika Agano Jipya tunasoma kwamba Yesu alikesha usiku kucha usiku mmoja akiomba na kisha siku iliyofuata alipoamka akawaita 12. Aliwateua, inasema kwamba wanapaswa kuwa pamoja naye. Nadhani hii ni ishara ya kitu ambacho ni kweli sana juu ya watu wanaokuja kwa imani katika Mungu. Mungu amekuwa akifanya kazi nyuma ya pazia. Tunaweza kusema kuwaandaa ili kuwaandaa kwa ushirika naye na kumtumikia na kumwabudu. Aliwaita wafuasi wake wateule na kwa mtazamo mpana wa kibiblia. Kuna dhana chache ambazo ni za msingi zaidi kwa utambulisho wa watu wa Mungu kuliko kuchaguliwa na Mungu, iwe unazungumza juu ya Israeli au ikiwa unazungumza juu ya Ibrahimu.

Hawa wote ni watu ambao Mungu anaonekana kwao na huwezi tu kupiga vidole vyako na kusema sawa Mungu niko hapa. Huwezi kusugua taa na kuna Mungu. Hasa katika ulimwengu wa kale ambapo kulikuwa na ufisadi mwingi na watu waliamini miungu mingi. Mungu wa Ibrahimu kwa namna fulani alikuja kwa Ibrahimu, na hatuwezi kuhesabu isipokuwa Mungu ni mwenye rehema na Mungu hufanya kile anachotaka kufanya.

Chochote ambacho Paulo anaandika katika Tito kitapanua na kuimarisha utambulisho huu wa kuwa watu wa Mungu.

Lengo la pili la utumishi wa Paulo na utume wake linahusu ujuzi wao wa ukweli unaoongoza kwa utauwa. Wanarejelea watu wa Mungu, wateule, ujuzi huu unaweza kueleweka kama kulingana na utauwa. Sio maarifa yasiyoeleweka ya Mungu. Sio uchamungu wa nasibu, sawa, ninamjua Mungu na kisha nitaishi jinsi ninavyotaka. Ina kawaida na utauwa huu tayari tumeona mengi katika 1 Timotheo na 2 Timotheo. Karibu wakati huo huo katika 2 Petro, Petro anawahimiza wasomaji wake kwa ubora sawa wa tabia. Huu ni utauwa ambao unaonyeshwa kivitendo. Ni kuishi katika hali halisi ya maarifa ya Mungu ambayo nimeona maarifa ya Mungu yanaweza kuwa rasmi. Inaweza kugeuka kuwa imani ya kufikirika. Inaweza kuchochea kiakili lakini sio kubadilisha maisha ya mtu.

Lakini tofauti na maarifa haya ya kinadharia au maarifa ya kubahatisha, Paulo anazungumza juu ya hili katika 2 Timotheo watu daima wanajifunza lakini hawawezi kamwe kupata ujuzi wa ukweli. Paulo anaamuru maarifa ya ukweli ambayo hufanya tofauti kwa wasomaji wake tabia ya kidini ya kila siku na jinsi wanavyoendesha mambo yao ya kila siku, jinsi wanavyoendesha uhusiano wao, na jinsi wanavyotenda.

Msisitizo huu wa vitendo mwanzoni mwa barua unafungua njia kwa Paulo kusesitiza kazi baadaye katika waraka. na nadhani Paulo anatumia ukweli kwa njia ambayo

inaashiria msimamo wa utata au wa kuomba msamaha kwa wapinzani wa hadhi yake ya kitume na ujumbe wake wa kitume. Anaandika ili kuendeleza ukweli na anamwandikia Tito ambaye yuko katika mtako wa ukweli na uwongo ambao atahitaji kushughulikia.

Tunaweza kusonga haraka kupitia sehemu hii inayofuata kuteua wazee wanaopenda mema. Paulo anasema sababu ya mimi kukuacha Krete ni ili uweze kuweka mpangilio kile kilichoachwa bila kukamilika na kuteua wazee katika kila mji kama nilivyokuelekeza.

Sasa hapa kuna baadhi ya sifa, mzee lazima awe mwaminifu asiye na lawama, mwaminifu kwa mkewe, mwanamume ambaye watoto wake wanaamini na hawako wazi kwa mashtaka ya kuwa mkali na wasiotii, kumbuka, haya ni makanisa ya nyumbani, watu hukutana, familia za Kikristo, hukusanyika katika nyumba ya mtu. Na kwa hivyo, ilikuwa muhimu kwamba mwanamume awe na ndoa ya Kikristo na kwamba dini ya wazazi ilishirikiwa na watoto tangu mwangalizi. Kwa hivyo, unaona kwamba mwangalizi hapa, mzee, anatumiwa kwa njia ile ile anasimamia nyumba ya Mungu. Lazima awe asiye na lawama, asiwe mkali, asiwe na hasira haraka, asipewe ulevi, sio vurugu, asifuatilie faida isiyo ya uaminifu. Badala yake lazima awe mkarimu, mtu anayependa yaliyo mema, ambaye ni mwenye kujidhibiti, mwadilifu, mtakatifu, na mwenye nidhamu. Lazima ashikilie kwa nguvu ujumbe wa kuaminika kama ulivyofundishwa ili aweze kuwatia moyo wengine kwa mafundisho mazuri au mafundisho yenye dhama na kuwakanusha wale wanaoupinga.

Kwa hivyo hiyo ni vignette, tabia fupi sana ya aina na ubora wa mtu. Kwa kuwa inasema mwaminifu kwa mkewe, ni wazi anadhani kuwa huyu ni mwanamume. Huyu ni mtu, ubora wa mtu ambaye Tito anahitaji kumtazama na anahitaji kusisitiza kufundisha uongozi katika vikundi vya seli, vikundi vidogo ambavyo vilikuwa vimeanzishwa huko Krete ambavyo vilikuwa vikikua katika mwelekeo wa kuwa makanisa.

Sasa kila kifungu katika kila neno hapa tunaweza kuvunja na kuangalia lakini nataka tu kuangalia wazo hili la mzee kutokuwa na lawama kwa sababu najua kutokana na uzoefu kwamba watu wengi wanashangaa, hiyo inamaanisha nini? Wakati makanisa yanajadili tunapaswa kumwita nani? Makanisa mengine hutumia haya kwa mashemasi, mengine huyatumia kwa wachungaji tu lakini haya ni sifa za uongozi wa kimungu katika kanisa lolote.

Inamaanisha nini kutokuwa na lawama? Watu wengine watasema vizuri, siwezi kuwa waziri kwa sababu mimi sio msina lawama. Kwa hivyo, hebu tuchimbue zaidi na tuulize hiyo inamaanisha nini na tuone kwamba Paulo anarudia katika mstari wa 7. Kwa hivyo, ni muhimu.

Kweli, neno haliwezi kumaanisha kutokuwa na dhambi au ukamilifu kimaadili kwa sababu Paulo anajua kwamba sisi sote tunatenda dhambi na tunapungukiwa na utukufu wa Mungu. Kwa hivyo, tunajua kwamba mengi nadhani haiwezi pia kumaanisha mtu mzuri mbele ya kila mtu kuwa na maisha ambayo haitoi ushahidi wa kushawishi wa makosa ndivyo mtoa maoni mmoja anafikiria.

Inamaanisha unatafuta mtu ambaye maisha yake hayatoi ushahidi wa kusadikisha wa makosa. Hii ingeenda kinyume na mafundisho ya Yesu kwamba wafuasi wake hawatapendwa na watapingwa na angalau watu wengine. Yesu anasema ole kwenu wakati kila mtu anazungumza vizuri juu yako na Paulo anasema jambo lile lile kwa Timotheo. Anasema kila mtu anayetaka kuishi maisha ya kimungu katika Kristo Yesu atateswa. Mateso yanamaanisha makosa au mashtaka ya makosa na kufafanua kutokuwa na lawama kama mkamilifu na kila mtu anafikiria wewe ndiye kitu kikubwa zaidi tangu mkate uliokatwa. Itakuwa kinyume na dhana ya waraka kwa sababu waraka huu unashughulikia shida katika ukweli wa watu wanaopotea kutoka kwa imani na matendo ya kitume na watu ambao wanapotea kutoka kwa kile Paulo na Tito wanasimamia.

Kwa wazi, hakuna mtu ambaye angewaona Paulo na Tito wasio na lawama kwa sababu wanapinga nao. Wanawalaumu kwa imani yao, wanataka maoni na desturi tofauti, kwa hivyo kwa wapagani walioshawishika na Wayahudi walioshawishika. Hakuna mtu ambaye aliunga mkono injili ya Paulo angeweza kuchukuliwa kuwa asiye na lawama.

Lakini kuna vifungu vingine viwili vya Agano Jipya ambavyo vinatumia neno hili na vinaweza kutusaidia. Kwanza katika 1 Wakorintho Paulo anawaambia Wakorintho kwamba Yesu Kristo atawaweka imara hadi mwisho ili msiwe na lawama siku ya Bwana wetu Yesu Kristo. Paulo hasemi kwamba Wakorintho ni wakamilifu au kwamba mwishowe watakuwa kitu ambacho sio sasa kwa sababu walivyo ndivyo walivyo. 1 Wakorintho ni barua ambayo inawatilia shaka Wakorintho, unaweza kusema, inawatia hatiani kwa makosa mengi. Lakini anasema kwamba kama waumini katika Kristo wamepokea neema ya injili na wanamiliki haki kupitia imani na haki hii kupitia imani inawahakikishia juu ya kuachiliwa huru kwa Mungu sasa. Tayari ni watakatifu ingawa wanajitahidi na wakati mwingine wanavunja. Hawana lawama machoni pa Mungu kwa sababu ya utoshelevu wa kifo cha Kristo.

Kwa ajili yao vivyo hivyo, Paulo anawaambia Wakolosai kwamba Mungu amewapatanisha kwa mwili wa Kristo kupitia kifo ili kuwaonyesha mtakatifu machoni pake bila dosari na bila mashtaka. Kuna neno hilo lisilo na lawama. Paulo hasemi juu ya Wakolosai kwamba hawana dhambi. Pia hapendekezi kwamba wako juu ya kukosolewa na jinsi wanavyoishi kwa sababu Paulo anawakosoa. Lakini anazungumza juu ya msimamo wao machoni pa Mungu kwa sababu ya imani yao katika Kristo Yesu. Wanapenda kwamba wanayo kwa watu wote wa Mungu, wamepokea ujumbe wa

injili na unawabadilisha na kazi hii ya Neno la Mungu inawapa hadhi ya kutokuwa na lawama machoni pa Mungu.

Kwa hivyo, nataka kupendekeza kwamba kutokuwa na lawama kama mgombea wa kichungaji kunamaanisha kuishi kwa sasa kwa njia ambayo inalingana na kile neema ya injili inatoa kwa wale wanaoamini na kuipokea. Unaishi kwa njia ya Kikristo, ukipokea injili na kuiishi 1 Wakorintho na Wakolosai wote wamejaa mafundisho ya kimaadili ambayo yanamaanisha jinsi wasomaji hadhi isiyo na lawama kitheolojia inapaswa kujidhihirisha kivitendo na Paulo vile vile anamwambia Tito kwamba wagombea wa kichungaji lazima waonyeshe ishara kali za uwepo wa neema ya kimungu ambayo hubadilisha maisha katika mwelekeo wa kimungu.

Tunaweza kuhitimisha kwa kusema kujitolea kwa Mungu na kukua katika imani ya kweli na mazoezi ya matunda. Ikiwa tunamwamini Kristo, ikiwa siku baada ya siku tunaishi katika uhusiano wa toba kwa makosa yetu na ukuaji katika injili na kuzaa na kumfuata. Kisha Shetani anaweza kusema yote anayotaka juu yetu na watu ambao hawapendi Wakristo wanaweza kutukosoa sisi na watu wengine labda hata kanisani ambao wana wivu au ambao hawatupendi.

Kwa sababu fulani namaanisha ikiwa una kanisa kubwa sana utakuwa na watu wanaolaumiana kwa sababu hiyo ni aina tu ya kile watu hufanya ni kwamba wanawaangalia watu wengine na kufikiria vizuri, mimi sio mbaya sana au sikubaliani na jinsi wanavyoshughulikia watoto wao au sipendi tafsiri yao ya Biblia. Sipendi wanaendesha gari la umeme. Sipendi hawaendeshi gari la umeme.

Kuna kila aina ya njia ambazo watu wanalaumiana. Lakini nadhani sera inazungumza hapa kitheolojia na anamwambia Tito, Tito atafute wale watu ambao wanatembea ndani ya Kristo na kisha hiyo inaonekanaje. Anatoa viashiria vingine vingi kama kuwa mwaminifu kwa mkewe na watoto wake na sio mlevi na aina hizi zote za mambo ambayo hutusaidia kuona jinsi kutokuwa na lawama kunavyofanywa katika maisha ya vitendo.

Kweli, hotuba hii imeendelea kwa muda mrefu na tulijumuisha nyenzo nyingi za utangulizi. Nadhani tutakachofanya ni kuacha mara kwa mara na kisha tutachukua sura iliyobaki ya kwanza katika hotuba yetu inayofuata na kuendelea na kumaliza sura ya pili asante

Huyu ni Dk. Robert Yarbrough katika mafundisho yake juu ya nyaraka za kichungaji, mafundisho ya kitume kwa viongozi wa kichungaji na wafuasi wao. Hiki ni kipindi cha 12, Utangulizi wa Tito, Tito 1.